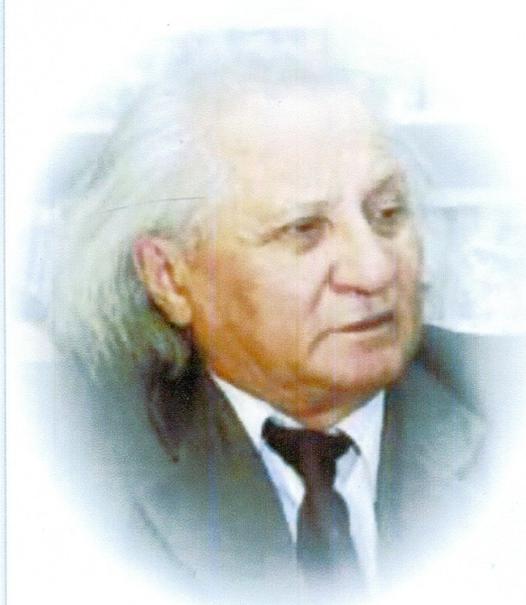

Нуринаская ЦБС
Сектор развития библиотек

Зерделі
жырдың зергері

Қадыр
Мырза-Әлі
(1935-2011)

2015 год

Жырларында дала сазы мен домбыраның үні бар

(поэзия кеші)

Жүргізуші:

Қадыр – найзалы ақын. Дәуірдің; уақттың өзі жаратқан өміршең ақын. «Оның поэзиясы өзінің өмір сүріп отырған дәуірімен мінездес», -депті Мұқағали ақын. Қадыр ақын қасындағы Мұқағали, Тұманбайлармен қатар шаба отырып, қазақ поэзиясын керемет бір биікке көтеді.

Өзі де көтерілді. Сол қазақ поэзиясын аспанындағы Қадыр ақынның жұлдыздары алабөтен. Танымының Қадыр қазақ деп аталатын халықтың психологиясын терең меңгерген, көзін ашқан, философиясын қорыта білген ақын.

Ктапханашының кіріспе сөзі:

Мырзалиев Қадыр Ғынаятұлы 1935 жылы 5 қаңтарда Жымпиты қазіргі Сырым ауданында дүниеге келген. 1953 жылы Киров атындағы Еңбек Қызыл Ту орденді Қазақ Мемлекеттік университетінің филология факультетіне түсіп, 1958 жылы аспирантурасын бітірген. 1958-62 жылдары «Балдырған» журналында әдеби қызметкер, 1962-65 жылдары «Жұлдыз» журналында бөлім меңгерушісі, қызметтерін атқарады.

1973 жылдан Қазақстан Жазушылар Одағы поэзия секциясының меңгерушісі Мырзалиетің алғашқы өлеңі 1954 жылы «Пионер» журналында жарияланған. Тұңғыш кітабы «Көктем» өлеңдер жинағы 1954 жылы шықты.

Содан бергі уақыт ішінде оның елуден астам поэзиялық, прозалық сондай-ақ әдеби сын кітаптары жарық көрді, өлеңдері мектеп оқулықтарына енді. Олар: «Жаңғалықтар» 1960, «Данышпан», «Кішкене қожанасыр» 1961 жылдары, «Ноян мен қоян» 1962 жылы, «Алуан палуан» 1963, «Ой арманы» 1965, «Бұлбұл бағы» 1967, «Ақ отау» 1968, «Домбыра» (1 кітабы-1971 жылы, 2 кітабы 1972), «Жер ұйық» 1976, «Аламан» 1981, «Сөз сиқыры» 1982, «Қызыл кітап» 1983, «Күміс қоңырау» 1970, «Колчан», «Үкілі үзінділер» т.б.

Оның әнге арнап жазылған өлеңдерінің саны 200-ден астам, көбі халыққа кең таралған. Ол Қазақстан республикасының Мемлекеттік Әнұраны жазуға қатысқан авторлардың бірі. Мырзалиев көркем аударма саласында да жемісті еңбек етіп келеді. Әлемдік әдебиет өкілдерінің шығармаларын қазақшалады. Жекеленген және топтама өлеңдері ағылшын, француз, неміс, поляк, болгар, венгер, фин тілдеріне аударылды. Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, Қазақстан Мемлекеттік сыйлығының лауреаты атағының иегері. Ақындық өнер – талай мыңдардың бірінде ғана болатын қасиет. Қадыр қай өлеңінде болсын ақиқатты, адамгершілікті жоғары ұстайды. Қадыр үш шаңрақтан көрінген жалғыз ұл болған. Бырақ жалғыз екен деп, әесі еркіне жібермей қатал ұстаған. Қадыр ағамыз үшінші сыныпта оқып жүргенде әкесі Ғынаят 42 жасында дүниеден озыпты. Ақын өзінің аты шығу тарихы туралы «Қадыр деп мені атаған» өлеңін жазады.

«Менің әкем» деген өлеңінде:

«Артында оның бала қалды, жар қалды,

Қалды сосын өзінің жақсы атағы» деп жырлаған екен.

«Жалғыз едім, анаға ермек едім» дейді ақын «Әке» деген өлеңінде.

Жүргізуші:

Иә, қандай қиын қыстау шақ болса да, анасы тұяғын аман-есен өсіріп, оқуын бітіруіне көп көңіл бөлген. Анасы күні кешеге дейін Жымпитыда тұрды. Иә қазір анасы да дүниеден озды. Қадыр ағамызда елге дана болғанымен анаға қашанда бала. Сондықтан оны аузынан тастамай амандығын тілеп отыратын ана махабатының шексіздігіне куә болған.

«Бәрі де ана бір өзіңнен басталады» - деп жырлаған.

«Ана» өлеңі оқылады.

Ән: «Асыл әжем».

Бүгінде аты жалпақ әлемге жайлған ақынымыз 80 жасқа келген Қ.Мырзалиев қазақтың кең даласын өзге ақындардан артық жырламаса кем жырлаған жоқ. Оны өлең сүйер қауымның бәріде жақсы біледі. Сондай биікке көтерілген Қадыр ағаның өзі

«Бұл елге мен парыздар перзентпін,
Қазақ деген боз інгенге ботамын» - деп туған жер алдында кішілігін, кісілігін білдіріп отырады. Туып өскен аулы Жымпитының өзіне арнап бірнеше өлең жазған. «О, Туған жер!», ! «Жымпитының жігіттері». «Жауынгер мекен Жымпиты», «Туған жер туралы толғау», «Туған жер алтын бесік» т.б. өзімізге белгілі Жымпитының батпағында ақын жырға қосқан екен.

Ауданымыздағы ірі білім ошағының бірі – Жымпиты орта мектебі – ақын Қадыр Мырзалиев атында. Ақын ел-жұртын, туған жер топрағын ақындық шабытпен қастерлеумен қатар, туған елдің сенімін, ой-түсінігін бойына терең сіңірген талант иесі. 1996 жылы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен «Халқ жазушысы» атағы беріледі. Ақын Жастар сыйлығының Мемлекеттік Халықаралық және «Тарлан» сыйлықтарының иегері. 2001 жылы ақынның 15 томдық тандамалы туындысы жарық көрді. «Жазмыш», «Еңіреп өткен ерлер-ай», «Иірім» т.б. кітаптарын оқыған адамға Қадыр поэзиясы – мейірімді болуға рух береді. Санымен қатар ақын өз халқының қонақжайлылығын, жалпы қазақ топрағының қасиетін «Қазақ пен қонақ» деп аталатын өлеңінде былай суреттеген.

Жігіттің қапалысын, ағалысын
Жырменен жұбатпасаң жазалысың
Қонақсыз, той-думансыз өткен өмір,
Осындай қазақ үшін, қазақ ағаң
О бастан жомарт қазақ топырағы
Адамдар арасында ғұмыр кешіп,
Адаммен араласпау
Азап оған.
О бастан жомарт қазақ топырағы,
Ол қашан дастарқансыз тоқырады.
Мейманға нәрін беріп, барын беріп,

Ақын бұл өлеңінде қазақтың қашанда қонақжайлылығын жырлай отырып, қазақтың салт-дәстүрін, тілімізді, дінімізді де құрметтеп жырға қосқан.

Ән: «Қазақ осы».

Ақын өлендері өте әсерлі, тартымды біз одан көкейімізде жүрген айлар мен сезімдерді көреміз. Тіл маманы әрі сынып жетекшісі Қадыр аға өлендері жайлы сыр шертеді.

Ақынның «Ақжайық», «Атамекен» сынды жырын жай ғана қарасаң күнде сан мәрте айтылып, сан рет естіп жүрген сөз сияқты, бірақ үңіліп зер сала оқысақ, аңсауға толы, арманға толы жан сыры: туған жер топрағының иісі анқып тұр.

Сағыныш дүрсілі естіледі.

Ақ Жайық сенің орның ала бөтен,
Таппадың құтты мекен далама тең
Өзіне деген ыстық махаббатты

Өзіммен көрге бірге ала кетем!- деп ақынмен бірге тебрене үн қосқың келеді. Біздің халқымыздың атамекенді ардақтау сезімі өте терең, туған жерді қасиет тұту - қанға ана тілімен дарыған. Жалпы әр түрлі тақырыпта өмірдегі кездесетін барлық жағдайлар қуаныш, реніш, сүйеніш, өкініш сияқты адамның әр түрлікөңіл-күйінде қамтылған әндердің бірі-айта берсең ақынның бойындағы тапқырлық – кітапты талмай оқу, ізденіс арқалы қалыптасқан.

Оны қазақ халқы тарихының поэтикалық шежіресі деп атауға болады. Ақынның жырлары бұдан биік тұғырларға бастайтынына сенеміз.

Кітапханада мерейтойға арналған кең көлемде «Жерлес ақын жырлайды» кітап көрмесі қойылды. Бұл көрмеден оқырмандар ақынның өмірі мен шығармашылық қызметі, қоғамдық қайраткерлігі туралы әдебиеттер, баспасөз басылымдарына шыққан материалдармен танысты.

«Қадыр бүгінде әр жапырағына жауһар жыр тұнған зәулім бәйтеректің көлеңкесі сая, жапырағы – нәр, тамыры тұнған ілім. Сондықтанда сөз кәдірлемей, кәстерлемей тұра алмайды. Қадыр ақынның сыры терең өз үнімен мәнері өзіндік айшығы мен өрнегі бар лирикасы, жырлары, мәңгі өшпейді.

Жайықтың жыр қыраны – Қадыр ақын (Ақынның туған күніне арналған әдеби- сазды кеш)

О, далам , менің байтағым.
Далам деп өлең айтамын.
Ұлың боп ойлап барам да,
Құлын боп ойнап қайтамын.
Қадыр Мырза-Әли

1-жүргізуші: Армысыздар, кешіміздің құрметі қонақтары, әріптестер!

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының иегері, Халық Жазушысы – Қадыр Мырза-Алидің шығармашылығына арналған «Жайықтың жыр қыраны –Қадыр ақын» аты әдеби сазды кешімізге қош келдіңіздер!

2-жүргізуші: Добрый вечер, уважаемые гости, дорогие ребята!

Приветствуем вас на литературно- музыкальном вечере, посвященном творчеству народного писателя Казахстана, лауреата Государственной премии Республики Казахстан Кадыра Мырза-Али!

1-жүргізуші: Қазақстан Республикасының Халық жазушысы. Ақын Қадыр Мырза-Әли 1935 жылы 5 қаңтарда Батыс Қазақстан облысының Сырым ауданында дүниеге келді. 1958 жылы ал-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің филология факультетін үздік бітіргеннен кейін, ғылыми кеңестің шешімімен оны аспирантурада оқуға қалдырады. Алайда поэзияны пір тұтқан жас ақын жаңа ашылған «Балдырған» журналына қызметке орналасады. Содан арада төрт жыл өткенде республикалық әдеби «Жұлдыз» журналына ауысып, онда бөлім меңгерушісі, бас редактордың орынбасары болып қызмет атқарады. 1968-1973 жылдар аралығында ол «Жазушы» баспасында қазақ поэзия бөлімінің меңгерушісі, одан кейін Қазақстан Жазушылар Одағында поэзия секциясының кеңесшісі болып қызмет атқарады.

2-жүргізуші: Кадыр Мырза-Али –«легенда» казахской литературы, гордость нашего народа.

В детские годы Кадыр Мырза-Али был заядлым книголюбом, постоянным читателем и помощником Жамбейтинской районной библиотеки. Он перечитал в библиотеке все книги, следил за новинками художественной литературы. Писать стихи он начал в 11 лет, когда учился в шестом классе. А началось это после прослушивания веселой и остроумной песни «Шестнадцать девушек» в исполнении группы самодеятельных артистов из Актюбинска, приехавших к ним в село с концертом зимой 1946 года. В каждом куплете говорилось о разных девушках. Шестнадцать куплетов – и столько же характеров! У юного Кадыра появилось желание сочинить такую же песню, но про

шестнадцать мальчиков своего класса. На завтра принес стихи в школу – ребята читают, хохочут. Листок со словами песни - нарасхват. Стихи Кадыра понравились классному руководителю. Он – то и стал первым добрым критиком будущего поэта.

После смерти отца, его направляют в интернат, где он продолжает заниматься стихосложением. В 1954 году юный поэт начинает публиковаться в республиканском журнале «Пионер».

В 1955 году, выступая на III съезде писателей Казахстана, редактор этого журнала Музафар Алимбаев с большим одобрением отозвался о творчестве молодого поэта.

Так начался путь к признанию.

1-жүргізуші: Әр дәуір өз ақынын тудырады десек, Қадыр Ғынаятұлының шығармалары оның өзі өмір сүрген жылдардағы көркем тілмен жазылған шежіредесе болады. Қадыр ақынның поэзиясы сан қырлы. Ол Отан, дәуір, халық, қазақ мінезі, елге, жерге сүйіспеншілітен бастап, барлық жақсылық атаулыға сүйсініп, адал еңбек, пәк махаббат, биік адамгершілік, туған табиғатқа деген немқұрайдылыққа дейінгі барлық әлеуметтік саланы қамтиды.

Қадыр ақынды тану – қазақты тану. Өз халқыңды сүю өзгені мансұқтау емес, өз ұлтыңды ұлықтау. Ақын Күләш Ахметованың сөзімен айтсақ; «Қадыр Мырза Әли – ұлт ақыны. Қазақ деген тегі мықты, тарихы бай, тағдыры күрделі, түйсігі мың қатпар, қалтарысты, аспарлы, тысты, алапат тілді, қабілетті қаһарман, қайсар халықтың тұңғығына бойлап, кеңдігіне кепіл боп, бітііімен біте қайнасып, ұлылығын, рухын, ар-ұятын, үмітін барынша әспеттей отырып, кемшінін, мінін, қайғысын азаматтық тұрғыда қазып айта алған, сыншыл да ойшыл ақын».

Құрметті қонақтар, енді, ақынмен болған сұхбат, кездесулер негізінде әзірлеген бейне үзіндіге назар аударайық. (Мультимедиалық проектордан ақынның ой толғауы және оқылған бірнеше өлендері көрсетіліп тыңдалады. 10 мин.)

1-жүргізуші: Қ. Мырза-Әли ең алғаш өзінің шығармашылық жолын балаларға арнап өлеңдер жазудан бастаған ақын. Ал балаларға арнап шығарма жазудың өзіндік ерекшелігі, көптеген қиындықтары бар. Ақын балалардың мінез-құлқын, психологиясын, қабылдау дәрежесін жете білген педагог жазушы. Оның «Көктем», «Жаңғалақтар», «Кішкене Қожанасырлар», «Ноян қоян», «Алуан палуан», «Сабақ», «Шымыр жанғақ», сияқты кітаптары өзінің идеялық көркемдік сапасының шымырлығымен қазақ балалар әдебиетінің алтын қорына қосылған тұындылар. Көркем өнердің аса маңызды саласы - балалар әдебиетінің өсіп - өркендеуіне, Қадыр ақынның сіңірген еңбегі зор.

Ендігі кезекті ақынның өлендеріне береміз.

1оқушы: Қабат- қабат бұлт төнсе де басыңа
Қабағыңды шытпа, жігіт, жасыма!
Біз шегінсек, біз жеңілсек, біздерді,
Байқап тұрып, не істемекші жас ұлан?!
От ішінде, өртішінде күйгенде,
Басыңды име, тізе бүкпе, именбе!
Ер еңкейсе, еңкейеді жалғыз-ақ,
Туған жердің топрағын сүйгенде!

2-оқушы: Узнай родной язык,
В нем сила и свобода.
Узнай родной язык,
В нем государства, гордость.
Родной язык – в нем честь
И совесть человека.
Учи чужую речь,
Свою – цени навеки! («Родной язык»)

3-оқушы: Мылтық көрсем төрлерден іліп қойған,
Менің мазам кетеді ойдан

Жұртпен бірге мәз болып,
Ду-ду етіп
Қайта алмаймын одан соң күліп тойдан.
Аңшылыққа қалай жұрт қызығады?!
Қан жауады олардың ізін әлі.
Көргеннен-ақ мылтықты
Менің үшін
Дүниенің дидары бұзылады.
Аяймын мен анасыз,
Атасызды.
Аяймын мен құлынсыз.
Ботасызды.
Хайуанатқа жасаған қиянатың –
Бауырыңа жасаған опасыздық! («Қызыл кітап» поэмасындан узінді)

2-жүргізуші: Кадыр Гинятович Мырза-Али – автор текстов свыше 200 песен, составляющих отдельный сборник «Күндер-ай». Значительный вклад Мырза-Али внес в развитие казахской детской литературы. Им написаны смысловые и игровые скороговорки, загадки, примеры и задачи, сказки для детей дошкольного возраста и учащихся начальных классов. Творчество поэта вошло в программу казахской средней школы и изучается учащимися старших классов. Многие его стихи включены в учебник «Родная речь» для начальных классов казахских школ.

В течение всей нашей дальнейшей жизни мы вновь и вновь обращаемся к стихам, басням, песням поэта, проникая все глубже в сущность его произведений, знакомящих с жизнью казахского народа, с традициями его национальной культуры.

Песня: «Асыл әжем» слова К. Мырза-Али, музыка Нургисы Теленова.

1 –оқушы: «Родина»

Земля моя, ты будешь раем!
Пусть напоенные водой,
Цветы, головками кивая,
Тебя украсят, край родной!
И всё изменится, как надо:
Иначе жить – иначе петь.
В саду под сенью винограда
За чаем бабушке сидеть.
Вдыхая благодатный ветер.
Пустыня древняя, цвети!
Так надо жить на белом свете,
Чтоб людям пользу принести.

2-оқушы: «Қазақ пен қонақ»

Жігіттің қапалысын,
Азалысын
Жырменен жұбатпасаң –
Жазыласың.
Қонақсыз,
Той-думансыз өткен өмір
өмірге саналмайды қазақ үшін.
Осындай қазақ інің,
Қазақ ағаң.
О бастан аңсағаны таза қоғам.
Адамдар арасында ғұмыр кешіп,

Адаммен араласпау –
Азап оған.
О бастан жомарт қазақ топырағы,
Ол қашан дастарқансыз тоқырады.
Мейманға нәрін беріп,
Барын беріп,
Қанақтан қалғанын жеп отырады.
Халқымның ең қымбаты төрі ме еді?!
Төрден ол қай уақытта жерінеді!
Қонақсыз қалған күні сол қазаққа,
Бір нәрсе жетпейтіндей көрінеді.
Баласы батаменен ауызданған
Бабамнан мәрттік жайлы аңыз қалған.
Болмаса өз қонағы
Көршісінің
Қонағын бірер күнге қарызға алған!
Қанақсыз
Той-думансыз өткен өмір
Өмірге саналмайды қазақ үшін!

1-жүргізуші: Қадыр Мырза-Әлиді әлі әріп танымаған бүлдіршін бөбектен бастап, әріпті көзілдіріксіз көрмейтін қарияға дейінгінің бәрі біледі. Өзі білмесе де сөзін біледі. Оның жетпістен астам поэзиялық, прозалық, сондай-ақ әдеби-сын кітаптары жарық көрді, өлеңдері мектеп оқулықтарына енді. Ал Қадыр ағаның өлеңіне жазылған әндердің көбі халық арнасында кеңінен тарады. Оның шығармаларының тақырыптары да әр алуан. Өз елін, халқын өлшеусіз махаббатпен, жан-тәнімен, жалынды жүрегімен беріле сүюдің үлгі-өнегесін де Қадыр Мырза-Әлидің өлеңдерінен танимыз.

2-жүргізуші: Гармоничный сплав различных проявлений образного слова лёг в основу большинства стихотворений детского сборника Мырза-Али «Круг».

Все стихотворения в сборнике связаны единой, нравственной задачей: воспитать в ребенке гармоничного человека, равно уважающего знания и труд, мудрого, душевно щедрого, умеющего любить и беречь родную землю.

Стихи, собранные в сборник, разнообразны по содержанию и форме. Оправдывает себя и изобретательность в жанровом выборе. Автор стремится избежать однообразия, старается сохранить до последней страницы книги, свежесть и заинтересованность детского восприятия: серьезный разговор сменяется занимательной игрой, сказкой, веселой шуткой.

Песня «Жалкаубек»

1-жүргізуші: Екі ішектің бірін қатты.

Бірін сәл-сәл кем бұра.

Нағыз қазақ – қазақ емес,

Нағыз қазақ Домбыра!

Білгің келсе біздең жайды,

Содан сұра тек қана:

Одан асқан жоқ шежіре,

Одан асқан жоқ дана,-деп, Қадыр Ғынаятұлы жырлағандай, ендігі кезек қазақтың қасиетті домбырасына беріледі.

Ақынның сөзіне жазылған «Қазақты шет елдік қонақтарға таныстыру» Әшірхан Толғазиеттің әні.

1-жүргізуші: Қадыр Мырза Әлидің шығармалары бұрын-соңды ешкім айтпаған, айта алмаған жаңа ой пікірлерге толы. Академик Зейналла қабдолов «Қадыр Мырзалиев – сөздің сәйгүлігі, ойдың озарманы. Ол жеке бастың дара мұңынан бастап, қым-қиғаш халқаралық қайшылықтарға шейін қысылмай, қымтырылмай еркін жырлай алады. Қадыр музасының қайталанбас өз үні, машығы мен мәнері, айшығы мен өрнегі бар». – деп бағалады. Ақынның шығармалары қазақ поэзиясына жаңа үн, соңғы серпен әкелді.

Ақынның «Уақыт жайлы әңгіме және» атты өлендері оқылады.

Уақыт жоқ – деп зар жылайды ағалар,
Уақыт жоқ – деп зар жылайды балалар.

Міне, осыны естігенде ойлайсың;
Адам көп деп бізде уақытын бағалар!

Уақыт – қымбат.

Соны ұққандар бақытты.

Әр сәтінді қадірле, - деп оқытты.

Біз болсақ,

Үлкеніміз, кішіміз

Оңды – солды шашып жүрміз уақытты?!

Еш нәрсені ойлаймайды мұңсыздар.

Уақыт сатып байымайды пұлсыздар!

Аға дейміз,

Ішінде де үлкеннің

Жетіп жатыр

Жетіп жатыр қырсыздар.

А-ха-ха-ға кетіп жатыр бір сағат,

Ха-ха-ха-ға кетіп жатыр бір сағат.

Жұмысыңды,

Ұйқыңды айтса он сағат,

Нәпақаңа кетер тағы бір сағат!

Баптағанға кетер тағы бір сағат!

Мақтағанға кетіп жатыр бір сағат,

Футбол қуып, терезені сындырып,

Аталғанға кетіп жатыр бір сағат!

Жалқау бала себептерін септейді,

Үйге берген тапсырманы көп дейді.

Қыста хоккей,

Жазды күні футбол бар,

Жеткізіп көр,

Әрине, уақыт жетпейді!

Кімде «Уақыт» деп зарлайтын сана бар?!

Бір сағатын бөліп алпыс минутқа,

Әр минутын іске асырған даналар!

2-жүргізуші: Қадыр Мырза-Али – это поэт-интеллектуал. И в этом секрет того, что творения его не только отличаются изяществом слога, но и имеют большую познавательную и воспитательную нагрузку, отчего их притягательность возрастает во много крат.

«Здесь родился я, здесь я вырос, здесь я вкушал радости плоды,

Возможно, я знаю, как овладеть секретом расщепления атома на более мелкие частицы,

Но невозможно отделить меня от моей страны:

Прекрасна она зимой под покрывалом белоснежным,

Прекрасна она и летом после ливня лихого,

Невозможно отделить меня от нее – от родной степи моей,
Не отделить меня от ковыля и от емшаня – травы, растущей на ней;
Воодушевляют меня и солнце, и ветер родной земли,
Очищаюсь я священной водой наших морей и рек,
Не разделить меня от герба нашей любимой страны,
Не разделить меня от флага страны моей;
Родина – великая колыбель моя,
Выражаю в песнях и стихах любовь к ней я,
Сыном являюсь страны этой и не оплачен долг мой перед ней,
Я – казах, я – потомок своего народа, как верблюжонок от аруаны».

(К. Мырза-Али)

2-жүргізуші: Кадыр Мырза-Али писал свои произведения на казахском языке. Многие из его стихов переведены на русский, немецкий, английский, французский, финский, литовский, киргизский, татарский и другие языки мира. Кроме того, Кадыр Мырза-Али сам занимался переводом, благодаря его труду, на казахском языке выходили произведения римского поэта Овидия, персоязычного поэта Руми Джалаледдина, итальянского детского писателя Джанни Родари, литовского поэта Эдуардаса Межелайтиса, французского писателя Виктора Гюго, русского поэта Михаила Лермонтова, казахского поэта Олжаса Сулейменова и других. Особая его гордость – переводной том есенинской лирики, которую Кадыр Гинятович считал своей творческой удачей и высшим своим достижением в переводческой работе. Другое увлечение всей его жизни – загадки народов мира, с которыми он знакомил казахского читателя.

1-чтец Отрывок из поэмы «Соль»

Когда б железу дать твоё упорство –
Его огонь расплавить бы не смог.
Каких жестоких сил
Противоборство
Тебя сгибало
И сбивало с ног!
Считалось: горе – женщиной рождается.
Опорой ты была в его глазах.
Когда же враг
В родимый край врывался,
Своих детей
Старалась ты спасти, -
Бывала рада,
Если оставался
В живых
Хотя б один
Из десяти...!
Я ничего в тебе
Не приукрашу,
Для красного словечка
Не прилгу,
Но ни историю,
Ни землю нашу
Я без тебя представить
Не могу...!

2-чтец:

Рождённый там, где воздух солон
От моря и солончаков,
Я с детства смыслом жизни полон.

Мне с первым криком в грудь вошёл он,
Я знаю вкус его каков.
Ничем в делах не знаменитый,
Сам выбрал горький жребий свой.
Я, в миг рождения омытый,
И по сегодня не забыто
Горько-соленою водой.
В своём призвании не новом,
Не острослов, не словоблуд,
Тянусь я к сути каждым словом,
Как там, в краю моем суровом,
Соль жадно лижущий верблюду.
Из вен, взбухавших то и дело,
Когда вся кровь во мне кипела
И сердце ныло, как в тисках.

1-жүргізуші: Қадыр десе, қазақ елеңінің қаймағы бұзылмаған саф, таза қасиеті көз алдымызға келеді. Ақынның өлеңге салған ешкімге ұқсамайтын оқшау, бейнелі бедері, философиялық тың тұжырымдары шын мәнінде қазақ поэзиясына құбылыс болып қалды.

2-жүргізуші: Последующие поколения должны помнить, чтить память поэта, нашего современника! Қадыр Мырзалиев – это богом одарённый человек, сыгравший огромную роль в формировании нашего национального самосознания и развитии казахской литературы.

- 1- жүргізуші: Бүгінгі кешіміздің мақсаты – артына өшпес із қалдырған ғұлама ақын Қадыр Мырза-Әли мұрасын халыққа, соның ішінде өскелең жас ұрпаққа таныту болатын. Әрине, сәл ғана уақыттың ішінде ғасыр бойы жазылған ақынның мол шежіресін айтып тауысу мүмкін емес.
- «Адам жылап туады, жатады жұрт жұбатып,
Және жылап өледі, өзгені де жылатып.
Жылайтыны туа сап,
Жамандар бар қинайтын.
Жылайтыны өлерде,
Жақсылар бар қимайтын», - деп жырлаған ұлы ақынның енді қайтып оралмайтынын білсек те, ешбіріміз сенгіміз келмейді, сенбейміз де! Себебі, ұлылық – мәңгілік!

Викторина

1. 1980 жылы қандай кітабы үшін Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты атанды? («Жерұйық» жыр үшін)
2. Қандай өткір сатиралы комедиясы үшін Махамбет атындағы сыйлыққа ие болған еді? («Қасқыр қақпан»)
3. «Куміс қоңырау» (1975) жинағы қандай тілге аударылды? (өзбек тіліне)
4. 1993 жылы Қадыр Мырза- Әлі әлемдік поэзияға қосқан аса зор өңбегі үшін Моңғолияның халықаралық қандай сыйлығын алған еді? «АВЪЯС» сыйлығын.

- 5 2003 жылы Санкт-Петербургтің «Славия» баспасында қандай үлкен томдығы орыс тілінде басылып шықты? («Прапамять»)
- 6 2001 жылы Қадыр Мырза -Әлі қандай сыйлығын алды? (Тәуелсіз «Тарлан»)
- 7 Әлі Қазақ КСР Жоғары Кеңесіне неше рет депутат болып сайланды? (екі рет)

Мазмұны:

1. Жырларында дала сазы мен домбыраның үні бар
(поэзия кеші)
2. Жайықтың жыр қыраны – Қадыр ақын
(ақынның туған күніне арналған әдеби-сазды кеш)
3. Викторина